

SLUTTRAPPORT FOR PROSJEKTET: «ORDFØRERE FOR TRE»

Innhold

1 Rapportens oppbygning	2
2 Bakgrunn og kort sammendrag.....	2
3 Resultat	3
3.1 Opprinnelige målformuleringer	3
3.1.1 Overordnet mål	3
3.1.2 Hovedmål	3
3.1.3 Delmål	3
3.2 Resultateffekt.....	3
3.3 Målevaluering	3
4 Prosjektgjennomføring.....	4
4.1 Arbeidsform og gjennomføring	4
4.2 Innhold	4
6 Konklusjon.....	6
7 Regnskap	6
8 Vedlegg	6

1 Rapportens oppbygning

Sluttrapporten dokumenterer summen av aktiviteter og resultater fra prosjektet. Man har søkt å være kortfattet men utfyllende. Sluttrapporten er et åpent dokument som fritt kan distribueres. Det som kan oppfattes som forretningsmessig følsom informasjon er her utelatt. Rapporten tar utgangspunkt i søknad og tilbud om tilskudd fra Innovasjon Norge og Skogtiltaksfondet.

2 Bakgrunn og kort sammendrag.

Prosjektet er etablert som en del av den nasjonale satsingen for å øke bruken av tre.

Bakgrunnen for prosjektet ble beskrevet slik i søknaden.

Stortinget har pålagt kommuner og fylkeskommuner å utarbeide klimaplaner med konkrete målsettinger for utslipp og binding av klimagasser. Bakgrunnen for dette er at landet skal kunne oppfylle de klimamål som vi har forpliktet oss til gjennom internasjonale avtaler. For å kunne nå disse målene vil økt bruk av tre i offentlige bygg være en viktig bidragsyter. Rakkestad kommune gjennomførte i 2015 en landsomfattende spørreundersøkelse blant alle rådmenn og ordførere hvor spørsmålet om gjennomføring av klimatiltak var et vesentlig spørsmål og hvorvidt de så på bruk av tre som et middel i klimakampen. Svarene viser at dette ikke er en prioritert oppgave i kommunene, og at det er en utstrakt mangel på kompetanse med hensyn til det å bygge med tre og bestille bygg i tre. Rakkestad kommune er av den oppfatning at bruk av tre som erstatning for stål og betong kan være et viktig virkemiddel i kampen for å redusere utslipp av klimagasser, og er helt klare på at det offentlige – kommuner, fylkeskommuner og staten må som storkonsumenter gå foran og benytte seg av tre som byggemateriale – særlig massivtre, eller det som nå kalles KL-tre.

Det offentliges innkjøpsmakt er betydelig og utviklingen kan styres slik at trekonstruksjoner kan konkurrere på like vilkår med tradisjonelle konstruksjoner. Med dette som bakgrunn har Rakkestad kommune tatt initiativet til en nasjonal kampanje, og kalt den "Ordførere for tre". Målet med kampanjen er å få ordførere i alle landets kommuner og fylkesting til å bidra aktivt og effektivt til det grønne skiftet. For å kunne arbeide målrettet mot landets kommuner, kreves det betydelige ressurser både menneskelige og ikke minst økonomiske. Rakkestad kommune klarer ikke bære dette alene og er derfor helt avhengig av økonomiske støtte for å kunne gjennomføre prosjektet.

Bakgrunn utover søknadstekst.

Trebruk AS har siden 2008 arbeidet for å få tre generelt og KL-tre spesielt inn som bærekonstruksjon i store bygg. Etter noen års erfaring i dette markedet ser man at det er eiere og byggherrer som må overbevises om at det er riktig å bruke tre istedenfor stål og betong i konstruksjonen ved store byggeprosjekt. Vi har forsøkt i flere år å påvirke gjennom kommunenes administrasjon, ved miljøavdelinger, teknisk og eiendom, innkjøp osv uten å lykkes. Når vi så ser at vi får med oss ordførere og politikere som velger tre så endres resultatene fullstendig og vi får bygg med trekonstruksjon. Dette må følges opp med kompetanseheving i flere ledd både i kommunene og i markedet, men det løser seg over tid når byggeprosjektene kommer.

3 Resultat

3.1 Opprinnelige målformuleringer

3.1.1 Overordnet mål

Bidra til at Norges klimamål nås innen 2030.

3.1.2 Hovedmål

Økt bruk av KL-tre (massivtre) og derigjennom økt avvirkning fra skogen.

3.1.3 Delmål

- Bidra til at kommuner/fylker innarbeider vedtak om bruk av tre inn i sine kommunale/fylkeskommunale planer.
- Bidra til igangsetting av konkrete byggeprosjekt med KL-tre (massivtre).
- Gjennomføre informasjonsmøter/temadager og befaringer.

3.2 Resultateffekt

Arbeidet i Rakkestad kommune og aksjonen "Ordførere for tre" har allerede gitt konkrete resultater, og helt klart bidratt til at flere kommuner nå velger tre som byggemateriale i sine nye byggeprosjekt. Vi ønsket i prosjektet å bidra til at kommuner også utover Østfold Fylke skulle få informasjon om fordelene ved å bygge med tre, og dermed legge inn klare vedtak om bruk av tre i sine kommunale planer. Fokuset ble derfor satt på fylkene Buskerud, Vestfold og Telemark i tillegg til Akershus. Totalt har vi i prosjektet hatt kontakt med 25-30 kommuner, enten enkeltvis eller i form av fellesmøter. Dette har ført til at et stort antall kommuner i dag enten bygger eller planlegger å bygge med bruk av KL-tre som konstruksjonsmateriale.

Det arbeides i dag på flere fronter for å få til økt bruk av tre. Dette prosjektet har hatt stort fokus på å bidra til at de kommunene som allerede har planer om å bygge, skal velge KL-tre som byggemateriale.

3.3 Målevaluering

Med utgangspunkt i prosjektets mål vurderer man følgende å være oppnådd:

Overordnet mål:	Prosjektet har vært med å bidra til at forbruket av KL-tre i Norge har økt og dermed erstattet mer klimabelastende materialer. Målet i prosjektet må derfor sies å være nådd.
Hovedmål:	Forbruket av KL-tre i Norge har økt fra ca. 37.000 m ³ i 2016 til ca 60.000 m ³ i 2018. Dersom denne økningen hadde skjedd med norsk KL-tre og dermed norsk tømmer, ville uttaket fra skogen måtte økes med ca 100.000 m ³ . Målet må sies å være nådd.
Delmål :	<ol style="list-style-type: none">Kommunale prosesser tar lang tid, men etter møter med over 20 kommuner bare det siste året ser vi at flere og flere innarbeider krav til fornybare materialer i sine planer.Her har prosjektet vært med å bidra til mange igangsatte og planlagte prosjekter, og hvor vi kan si at vi har hatt full måloppnåelse.Det er gjennomført informasjonsmøter for svært mange kommuner, enten enkeltvis eller flere samlet. Vi har hatt med mellom 10 og 15 kommuner på befaringer til pågående prosjekter.

4 Prosjektgjennomføring

4.1 Arbeidsform og gjennomføring

Rakkestad kommune ved skogbrukssjef Knut Østby har vært prosjektleder. Prosjektledelsen har i tillegg til prosjektleder bestått av ordfører Ellen Solbrække, Rakkestad, Bjørn Lier og Per A. Aasheim fra Trebruk AS og Tore Hansen fra Østfold Fylkeskommune. Prosjektgruppen har hatt jevnlig oppfølgingsmøter gjennom prosjektperioden.

Trebruk AS har vært leid inn for å gjennomføre informasjonsmøter og kompetansehevingstiltak rundt i de enkelte kommunene, organisert befaringer med kommunerepresentanter på aktuelle byggeplasser, samt koordinert rapporteringsarbeidet mot de finansielle bidragsyterne.

Ordfører Ellen Solbrække i Rakkestad har deltatt på enkelte informasjonsmøter for å orientere om målet med prosjektet, og har i flere sammenhenger vært en viktig «døråpner» inn mot andre ordførere.

Som nevnt i søknaden om finansiering, var vårt mål å holde informasjonsmøter for 3 fylker og 6 kommuner i løpet av prosjektperioden. Det skulle raskt vise seg at det ble vanskelig å få innpass i fylkene da de det siste året stort sett har vært opptatt med fylkes-sammenslåingen. Vi valgte derfor å gå rett på kommunene, og da konsentrere oss om kommuner som hadde byggeplaner.

4.2 Innhold

Prosjektet har gjennomført aktiviteter for å øke kompetansen om bruk av KL-tre i de kommunene som skal eller har planer om å bygge. Både politikere og ansatte i kommunene har deltatt på informasjonsmøtene og på befaringsene som har blitt gjennomført.

Illustrasjon Flesberg skole, SPINN Arkitekter

Nedenfor gjengis en oversikt over de aktivitetene som har blitt gjennomført i prosjektperioden og hvilke byggeplaner som foreligger hvor KL-tre er aktuelt som byggemateriale.

Kommune	Aktivitet		Prosjekter i KL-tre		
	Alene	Felles	Planlagt	Vedtatt	Under bygging
Hurum	Info.møte		Brannstasjon		
Lier	Info.møte		Omsorgsboliger		
Horten	Info.møte				Omsorgsboliger
Ringerike	Info.møte	Info.møte		Omsorgsboliger	
Bamble	Info.møte			Skole	
Sauherad	Info.møte			Skole	
Larvik	Info.møte	Info.møte		Omsorgsboliger	
Indre Østfold	Info.møte			Flerbrukshall	
Kongsberg	Info.møte	Info.møte			Skole
Flesberg	Info.møte	Info.møte			Skole
Vestfold FK	Befaring	Info.møte			Skole
Telemark FK		Info.møte	Skole		
Skien	Info.møte	Info.møte			Sykehjem
Porsgrunn	Info.møte	Info.møte		Barnehage	
Hole	Befaring		Skole		
Nedre Eiker		Info.møte	Omsorgsboliger		
Drammen		Info.møte	Helsehus/skole		
Modum		Info.møte	Skole		
Søndre Land	Info.møte			Sykehjem	
Fredrikstad	Info.møte		Generelt		
Gran	Info.møte		Sykehjem		

I tillegg til ovennevnte er det utallige prosjekter rundt om i kommunene hvor KL-tre vil bli vurdert som konstruksjonsvirke. Og som oversikten viser så har vi i prosjektperioden truffet langt flere kommuner og informert langt flere personer enn det vi hadde regnet med. Oppgaven fremover blir derfor å sørge for at bruk av tre ikke blir glemt når prosjektene skal realiseres. Vi ser at det er veldig lett å falle tilbake på det som har vært gjort tidligere, og dermed glemme det som man lærte på informasjonsmøte om KL-tre.

6 Konklusjon

Prosjektet har vært meget vellykket. Det har vært en naturlig oppfølging av tidligere innovasjonsprosjekter som gradvis har dannet grunnlaget for en realisasjon av et konkret bygg. Nå er det bygget mange skoler, barnehager, sykehjem, omsorgsboliger og studentboliger. Dette har helt klart bidratt til at motstand og skepsisen i forhold til det å bruke KL-tre som konstruksjonsvirke er redusert betraktelig. Fortsatt gjenstår mye informasjonsarbeid før KL-tre blir vurdert på samme linje som stål og betong, men vi føler at ting er i ferd med å skje. Byggene har etter ferdigstillingen blitt besøkt av mange forskjellige aktører i markedet. Eksemplets makt er stor og et realisert bygg hvor de besøkende ser i praksis det vi hittil har snakket om, øker effekten av innovasjonen betydelig. Noe av det er viktigste ved dette prosjektet har vært å informere om, og ufarliggjøre bruken av KL-tre som byggemateriale overfor politikere og offentlig administrasjon. Dette føler vi at vi har klart med de ressursene vi har hatt til rådighet.

Det informasjonsarbeidet som er drevet i dette prosjektet og andre prosjekter knyttet til økt trebruk bør fortsette i mange år fremover dersom vi skal lykkes med å bidra til økt verdiskapning og klimanøytralitet i Norge i henhold til Paris-avtalen. Det er nemlig på det rene at arbeidet med å snu både beslutningstagere og en tradisjonsbundet næring, som jo byggenæringen er, ikke er gjort i løpet av en prosjektperiode på 3-10 år, men kanskje i løpet av en generasjon. Vi ser at vi gjennom dette prosjektet har sådd noen «frø» rundt i de enkelte kommunene, men samtidig ser vi at prosessene ikke videreføres uten ekstern påvirkning.

7 Regnskap

Kostnader sammenlignet med poster i bevilgning.

Budsjettpost	Verdier	
	Kostnad treprosjekt	Budsjett treprosjekt
Konsulenttenester inkl. reisekostnader	510 000	450 000
Prosjektledelse	126 600	100 000
Totalsum	636 600	550 000

8 Vedlegg

Bekreftelse fra revisor.

Økonomisk sammendrag.